Gazar byriin proletaarnuud negedegtii! — Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ese d /geer allee garaz baina.

1932 on'i Maarta 10 edər

№ 59 (612)

edər byri garna.

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. təbiin gyicedkeke komiteed bolon yiledber. ebleliin B-M. zəblel gurbanii emeneos niitelegdene

Dugaar nezcediin yne 5 mengə.

Zakika yne: sara byriin 1 təkərig Gadaada ulasta bol 1 tək. 50 mengə

AADRIS: Верхнеудинск, Центросоюзная 26.

BRIAAN NƟGŞƟBO.

Pariiza, 9 (t) „Gavaas" geze cak.. gaan şuudanii medeegeer maarta 7-nii 13 cag 30 m-da francuuziin ulas təriin keregiigi udaridagça diin negen jabasan nojon Astriid Briaan nasa baraba. Briaan bolbol 1862 ondo tərəsən ba 1914-oos koişo odoo cag boltor keden daki miniister, keden daki ulasiin tyryy jabaza byrziineriin ynen naidamtai kyn bolzo çadasan baina. Ɵəriingee pacafiis yzeleer francuuziin imperaliis bodolgiigi daldalan jabuulagça ba SSSR-iin bolon jərə komuniismiin karşa daisan mən jabasan kyn baina.

Yndesen sojoliin baiguulaltiin zarim keden gol asuudaluud tukai

(Namiin moziin komiteediin sojol surtaliin keltesiigi erkilegçe nəkər D. MƟNKIIN biçeg)

Buriaad-Mong liin namiin emki olbol socaliisam baiguulka keregte uu jike ilaltanuudiigi tuillazai. Ede ltanuudiin yndesen deere yndesen ojoliin baiguulaltiin talaar mən need gyicedkelyydiigi oloson baina.

Bygediigi ekin surgaka jabadal . M. A. S. S. R-te jərənkiidee gyiedkegdezei. Suragçadiin too 57542 yn bolzo, bygediigi ekin surgaka abadaliin təsəbiin 95,8 kubi gyicedegdebe, suragçadiin too 1929|30 niikioos 26419 kyneer ilyy garça, 3,8 kubi debzebe; suraza baisan buiaad şabinariin too 11949 kynees 3400 kyn boltor oloşorzo, debzelteni 1451 kyn ali 95,9 kubi bolbo.

Enyyntei kamzuulan temdegleke zyil gebel: manai surguulinuudiin urgalgiin çanar gyiced kangaltatai işe, ekin ba dunda surguuli tukai BK(b) Namiin təb komiteedees garsan tyykete togtool gyiced busa dyyrgegdeze baina; bygediigi ekin surgaka jabadalda məngən zəəriiin beki suuri gyiced, baiguulagdaa ygii.

Bidener əəsədiingəə gol ba çukala ankaraliigi ynen josonii politekniisme jabuulsanii yndesen deere surgalgiin çanariigi eris debzyylke kereg teişe kanduulza, soveediin politekniisme josonii surguuliiin baiguulaltada namiin şugamiigi kazagairuulka baruun „zyynii" bəərənkiiçyydiigi butacokin surguuliiin kədəlməriigi ynekeer sain ba yliger zişee yzyylker bolgoko.

Manai zarim surguulida suragçad bolbol karandaaşa guursa ygiin şaltagaanaar yzyyrtei modoor biçedeg uçar bii, manai zarim surguuliiin azasurgaliiin tasagta gancakan kirəə ba cəndərəəvkə baidag uçarçigi bii baina. Manai surguulinuudiigi nom debter, karandaaşa guursa, caarsaar ba surguuliiin tuskai keregseliin zyilyyd bolon zebsegyydeer kangaka josotoi. Bygediigi ekin surgaka jabadaliigi bejelyylkiin çukala zəəri kogşoliin zasa baiguulka josotoi.

Doloon zilde ujalgalan surgaka jabadal manai rispyybligte jikeeken kozomtozo baina. Ene bolbol aradiin gegeereliin „kabçuu gazar" mən, manai ekin surguuliiigi dyyrgegçediin kagasaas ilyyni kolkoosiin zaluuçuudiin surguuli (ŞKM) ba faabrik zavoodiin surguulida orol ygii geegdedeg baina. 1933 ondo byke ekin surguuli dyyrgegçediin 80 kubiiigi karijaaduulza 1933|34 ondo 7 ziliin surgaaliin yndesen deere bygediigi erkebişe surgakaar jabuulka ba beledkekiin eris kemzeenyydiigi abka josotoi.

Buriaad-Mongol ulas bolbol, nom biçeg medeke ygiigi usadkaka talaar neleeg gyiceelnyydtei baina. Idebkitei nasanii (16—50) arad zonii dunda biçeg medegçedeni—69% bolbo, buriaaduudiin dunda—64% bolbo. Respyyblig dotor 31 kubiniiuu ali 90000 kyn (idebkitei nasanii) nom biçeg medeke ygii baina. Ede nom biçeg medeke ygiiçyydiin araikan 59% likbeezde karijaadagdaba, mən baga surgaaltaniigi surguulida kabaaduulka jabadal jike sula.

Enyyn deerees medekede nom biçeg medeke ygiigi ba baga medekiigi usadkaka jabadal respyyblig dotoroo kangalta ygii. Nom biçeg medeke ygiigi usadkakiin zagsaalda garsan bykii osoldoliigi zailuullka zalaruulkiin uçaraa urida jabasan aimaguud somonuud, bələgyydees gegdeze jabasan aimaguud, somonuud, bələgyydte niitiin bygsiir əgəkə, brigaadanuudiigi emkilen ilgeke, sojoliin dobtolgiigi ərgənəər jabuulka (ilangajaa zuniicagiin) ba socaliis meriicəə gabşagaiçalga erkilke josotoi.

Latazasan ysegiigi nebteryylke talaar neleed dabşaltatai baiba çigyicedbişe. 1932 onii syyleer latiin ysegte dyyren təgəldər orokiin karaataigaar surguuli, likbeeze ba keblel sonin g. m, salbarinuudta bodoto deere latiiu ysegiigi ulam kyçeteigeer jabuulka.

Yndesenii teaatr-zəzegiin oroniigi ba kuur myyzekiigi baiguulka jabadaliigi kycelyylze, tyyniigi erdemiin talaar şinzeleke ba baiguulan emkidkeke kədəlməridə (şinzelke ba kuur myyzekiigi yiledberilke g. m.) zəəri kogşoliin suuri baiguulka josotoi.

„Bolşoviismiin tyykiin zarim keden asuudaluud tukai" gesen nəkər Staalinii biçeg bolbol Buriaad—mongoliin namiin emkiin tobço tyykiigi ba Buriaad—Mongol orondo Ogtaabriiin kubiskal bolon arad irgeenii dain kerkin əngərsənii tobço tyykiigi ene 1932 onii niuurta zokioon kebleze gargakiigi ermelzene.

BMASSR-iin yndesen sojoliin baiguulaltiin, deere dursagdasan bykii gol zorilgonuud bolbol socaliis məriicəə ba gabşagaiçalgiin yndesen deere bykii sojoliin kədəlməriiigi şinedken baiguulka; bagşanariin, ulas təriin gegeerel nebtergegçediin, erdem teeknigiin kaadra beledkeke; şinzelkii ukaanii kədəlməridə bolşoviigiin namiin çanar yzyylke; ymekei libiraliismiigi esergyyceke; namiin zinkini şugamiin teləə temeceze ali bykii ynge zəsənii oportuniisam ba jike orosiin şoviniisam bolon niutagiin naconaliisamiigi eris esergyyceke zergiin çukala zyilyydiigi ermelzene,

Bide bolbol kurcadaza bykii angiiin temeceliin yjede kədəlmerilezə bainamdi. Sojoliin baiguulaltiin byke keregte namiin kətəlberi baiguulka ba çangadkaka josotoi.

Yndesen sojoliin baiguulaltiin kabaatai bykii kədəlmeri bolbol namiin 17 dugaar konfireenciin dooro dursagdasan zaabariiigi bejelyylkiin temdegeer əngərənə. gebel:

Arad zonoo niiteereni nom biçegte surgaka jabadaliigi ali bolkoor tyrgenaa bejelyylke, feeknigiin talaar surgaka keregiigi darui tyrgen debzyylke, SSSR dotor erdemiin kegzəkə keregte ulasiin zegəəs zəəri kegzəliin tusalamza jikeekeneer əgəkə oiro cagiin zorilgo iime baina. Ene zorilgo bolbol manai ulas orondo socaliisam baiguulka jərənkii zorilgiin nege salbari mən"

Kabariin tarilgiigi bolşoviigiin opiratiivno udaridalgaar kangaka çukala zorilgo mən

(Kabariin tarilga)

Kiaagta. Bolşoviigiin gurba dugaar tarilga bolbol Kiaagtiin aimag dotor ton muu melekein alkamaar jabaza baina. Zarim kədəə somonguud bolbol kabariin tarilgiin kampaaniiigi gyiced medee ygii baina. Tarilgiin təsəbiigi zokiooson çigi somonuud ba kolkoosuud ton əcəəkən baina.

Yrisenii tariaanii foondiigi cugluulka tukai sanalaa tabigdaka ygiigees gadana, maşiiniin too ba ebderkei maşiiniin too abtasan ygii ba jamar, jamar maşiinanuud jamar somondo, jamar kolkoosto kediiçeneen keregetigi odoo kyrter medegdeke juuma ygii. Enyyn tukai aimagiin kədəənii eblel (sojuus) bolbol juu çigi kiil ygii „əərəə byteke" gesen mete suuza baina. Aimagiin sojuusiin gadaaguur karaka bolbol keden zuun boronoi ba anzasa jərəlaa kebteze casanda daruulza baika juum. Enyyn tukai aimagiin sojuus bolbol negen çigi sanalaa tabil ygii, kədəə nutaguud kolkoosuudta gargakiigi bodoko ygii bidenii kereg juum gesen mete baina· Odoo yjede kədəə nutaguudta eldeb maşiina dutaza, ilangajaa tariaa arilgaka „triijer" ygiidçe zobozo baidag baina.

Mən, kabariin tarilgiin beledkelde ton jike sanalaa tabika aimagiin gazariin tasag bolbol juu çigi kiil ygii amarkan suuza, tere cagaarani bolko bide gesen mete baina. Kabariin tarilgiin yjede unaa—keskiin kooliigi ertees beledkeke uçartai baisan aad odoo kiigdesen zyil baika ygii, karin unaagiin kool ygii geze bəərənkii zangiigi gargaza baina. Eneni ker zyb baina uu gebel. Troickosaavskiin kotiin bazaar deere edər byri keden terge əbəsə ba morinii kool ataaba acaraza kudaldadag jabadaluud olon baina.

Odoo yjede kədəə nutaguudaar keden çenen tariaa arilgasan ba juu kiigdesenii too temdeg ogto ygii, Kabariin tarilgiin yjede, tarilgiin təsəbiigi nen tyryyn zokioozo niudargan bajaçuudta katuu daabari əkə josotoi baisan aad enyyn tukai zarim somonuud juu çigi medel ygii, mən nam ba komsomooliin yyryyd bəərənkiigəər kandaza baisan baina. Zişeelen abkada: jike-kudariim somondo keden çineen niudargantai ba jamar katuu daabari əgsənəə ilangajaa komsomooliin yyr mededeg ygii baina. Tarilgiin kampaaniiin urida eldeb ulas təriin mal maka beledkel, talka tariaa beledkel, modo beledkel ba gaaranciin tariaagi cugluulka jabadaluud dyyrsen baika uçartai aad, bygedeere dyyrgegdee ygii bəərənkiigeer jabaza baisan baina. Zişeelen abkada: Tamiir, Altai, karluun, Ara-kereete geke mete somonuud nege çigi kilograam gaaranca cugluulal ygii ton bəərənkii ba angiiin daisan niudargan bajaçuudiin gar dooro oroson baina.

Mən kabariin tarilgada kaluun garaaraa orolcoko yiledberiçenii eblel (profsojuus) gedeg mən la sanalaa tabisan ygii. Enyyn tukai baigça fevraali sariin 20 nii edər kelceen bolgoko cuglaanda 200-300 kynees 20-30 kyn jirçe joso dyyrgesen mete bolzo saitar kelcen ygii, jamar çigi togtool gargal ygii tarçasan baina. Mən nen jikeer orolcozo kabaadaka yiledberçenii eblel bolbol odoo kyrter nege çigi cuglaa kural kiize, kabariin tarilgiin təsəbiigi kelcesen ygii ba aimag dotoroo jamar təsəbtei baisanaa medeke ygii geeree le baiza baina.

Kelceke çigi gebel kojor gurban udaa kural cuglaagiigi tataza kabariin tarilga tukai iledkel kiilgekiigi (orosiin) bagşanariigi beledkeke surguuliiin surgagça Orloov gedegte daalgasani tere nəkər bolbol gurban udaa cuglaagiigi tasalduulan koişo tatasan baina. Mən cuglaanda çigi gegeerel yiledberçenii geşyyd jiredeg ygii zantai ton bəərənkiigəər kandaza baina.

Enyyn deerees bodokodo, kabariin tarilgiin ulas təriin çanartaigi medeke ygiigees gadna, Kiaagtiin aimagiin bəərənkii kətəlbəriin alduugi zasan abça çadasan ygii, tereenii ylegdelni odoo kyrter baiza baina. Ene mete jabadalda tuskai kemzee abça, bolşoviigiin gurba dugaar tarilgiigi erçemtei sainaar tabiza. bəərənkii jabadaliigi buta cokin angiiin temeceliin yjede bolşoviig seremze kurcad kan, juu çigi kiideg ygii aad, olon, şaşag ygete gegeerel yiledberiçenii kətəlbərilegçə Poodoşoviin ba Orlov gedegyydte zokiko kemzee ababai bolno baigaa.

Oçorzabiin D. Z.

Namiin moziin 9 dygeer konfereenciin ƟDƟRIIN TEMDEGLEL

Maartiin 8 nii ədəriin ydeşiin kural deere nəkəd Jirbaanov, Bogaçoov, Çimediin ba Minejebuudiin iledkelyydiigi daguulan kelebe. **Sveedov, Butaşoov, Aatrikav, Ivanoov, Mənkiin, Budiin, Çecnokoov, Şaglaanov, Şantaanavuud daguulan kelebe.** Basa namiin Təb Komiteediin kariuucalgata surgagça **nək. Ibragilmoviin** ygiigi konfereence jike kanamzataigaar sonosbo.

Mən ydeşiin kural deere Leeningraadiin ulaan tugta poolkiin, karilcaka batalionoos ba Deede Yde kotiin azalçan emegteiçyydees raaparta sonoskobo

Maartiin 9 nii ədəriin əgləənii suudalda nəkəd: Daşidondobiin, Dampiliin, Jalaanov ba bosoduud kelebe.

Tabanziliin təgəskakiiziliin təsəbiigi gyicedkekiin koinoos bolşoviig josoor temecekiigi ujalgalana.

Deede-Ydiin ulaan tugta depoogiin kədəlməriçədəəs namiin moziin 9-dygeer konfereencede RAAPORTO

Deede-Ydiin depoogiin gabşagai kədəlməriçədəəs namiin moziin 9 dygeer konfereencede təmər zamiin traansportiini gyiced saizarakiin keregte bolşoviig josoor temeceseniigi raaporto baina

Socaliis məriicəənii ba gabşagaiçalgiin meeteed yndeseer, zəsə byriin oportuniismiin garka jabadaltai eris temeceze, bolşoviigiin temeceleer manai yyzel kədəlməridəə bolşoviigiin debzeltenyydiigi oloson baina. Zabaikaliin təmər zamuudta tyryyn jabagçadiin tugii daiçalan abaza.

Nək. Staaiinii 6 zaabari bolbol kədəlmerilkə daiçalkii təsəb bidende bolozo. Biden paravooziigi zasaka jabadalda ezen ygii jabadaliigi usadkaza.

Namiin emkiiin zəb udaridasanii açaar tyynii itegel—kyndeni gabşagaiçuudiin əmənə ton deegşə bolbo, enyyniigi manai namiin emkiiin 31 onii niuurta erkim gabşagaiçuudaas 127% urgasani barimta bolno.

Namiin emki bolbol yiledberiiin təsəbiigi gyicedkeke jabadalda metiigi bolşoviig josoor emkileze çadasan baina. Fivraali sarada biden dooro zaasan gy cedkelyydiigi olozo:

Paravooziin syytkede—jabaka daabarini 219 baisan aad gyicedkeseni 238, paravooza əkə erelge 484 aad əgəsəni 486 kyiten ugaalgada 52 cag baika daabaritai aad, 58 cagta gyicedkebe, kaluun ugaalgada 22 cag daabaritai aad 27 cagta gyicedkebe. Jabadaliin zasabari 4 cag baisaniigi 1,7 cagta gyicedkebe. Fivraali sarada Deede-Ydiin depoo busad zamaas jirisen 35 paravooziigi zasaba Ebderkei paravooziin daabari 14,35% gyicedkeseni 15,6%, Deede-Ydiin depoogiin gabşagaiçuud fevraali sarada gyicedkee ygii zyilyydiigi maarta sarada daiçalkii josoor zasakiigi ujalgalana.

Namiin moziin 9 dygeer konfereencede beleg bolgoko jabadaliin zasabariaas 13 p ravooziigi, kaluun ugalgaas 1 paravooziigi gargaba.

Tusalamza bolko ceekinyydiin gabşagai kədəlməriçəd konfereencede beleg bolgozo 2-2 cag ilyy kədəlmərilebe.

Byke kolbooto 2 dugaar konkyyrcede şilzyylegdesen erkiim № 590 paravooz moziin 9 dygeer konfereenciin nereer əəriigəə sonoskobo. 590 paravooziin gabşagaiçuud bolko Voliinec ba Stoopniguud bolbol əəsəd təə abasan neriigi cəm kariuulaza çadana geze konfereenciigi bata naiduulna bide.

Namiin gegeerelde 307 kyn kabaadasan, Maarks-Leeninii josoor kəmyy zyylke urislamziigi 100% tarkagaba.

Gabşagai kədəlməriçəd ba alban zakiraanii kədəlməriçəd bide namiin emkiin udaridalgaar tabanziliin təgəskii ziliin təsəbiin, nək. Staalinii tyykete 6 zaabariigi cəm bijelyylkiin, azaliin zuramiigi bekezyylkiin, sain paravooziin zasabariin çanariin, socaliis məriicəənii ba gabşagaiçalgiin yndeseer kədəlməridəə bolşoviigiin debzeltenyydiigi olkiin koinoos temecene geze namiin moziin 9 dygeer konfereenciigi bata naiduulna

Zəsə byriin oportuniistanda eris kariuu əgzə manai namiin zinkeni şugamiigi şuud jabuulna.

Komuniis bolşoviigi namiin ba tyynii udaridagça nək. Staalin mandatugai.

Namiin moziin 9 dygeer konfereence mandatugai.

Saad kiigçediigi eris cokize mal mika beledkeliin təsəbiigi cag daruidani gyicedkeke

Mal makanii beledkeliin təsəbiigi tasalduulka kereg ygii.

Kiaagtiin aimag bolbol mal makanii beledkeliigi baigça fevraali sariin ekin yjeer ziliingee təsəbiigi dyyrgesen baika uçartai baisan.

Odoo yjede ene beledkelni jamar zerge jabaza baina be geze karaad yzebel keleze bolko arga ygiigeer kozomdozo jabana. Ene yjede kedeçeneen dyyrgesenii zişəegi karuulka bolbol: ziliin beledkeliigi 70% dyyrgeze, arasa beledkeliin 30%, maka beledkeliin 40% dyyrsen yjetei baina. Mal beledkeke jabadal aimag dotoroo ənciin azaltanii dunda 27% ba kamtiin azaltan-kolkoosniguudiin dunda 40% dyyrsen baina. Enyygeer abaad yzekede mal makanii beledkeliigi bəərənkii josoor jabuulza, enyyn tukai nege zarim somonguud ton çigi kanamza ygii kandadag baina. Mal makanii beledkeliigi ton sainaar bolşoviig josoor jabuulza, niite ulasiigi enyynde kanduulan kabaaduulkiigi oroldodog ygii uçar deerees, Troickosaavskiin kotiin bazaar deere edər byri keden jike maka acaraza konzooto josoor yne cen jiketeigeer kudaldadag baina.

Jərə deere kədəənii niite arad, ygiitei, dunda çadaltan ba kamtiin azaltanii dunda idkalgiin nebterelgiin kədəlməriigi ugta jabuulsan ygii geze kelekede bolko baina. Mal maka beledkeke jabadalda niudargan bajaçuudta katuu daabari, açalta əgçə, tuskaita təsəbəə dyyrgeke uçartai baisan aad mən la sanalaa tabidag ygii somzəbləlyyd baika jum Enyyn deerees angiiin daisanii gar dooro jabasan bəərənkiiçyydiigi mal makanii beledkelees kolodkon, zokika kemzeegi abça, mal makanii beledkeliigi bogonikon cag dotor dyyrgeke keregtei.

Oçorzabiin D. Z.

Kolkoosuudjigi azakuin ba emkedkelgiin talaar bekizyylke keregiigi mal yskeberiin probleema şiidkeke jabadaltai kani kolbootoigoor Jabuulkani namiin Buriaad Mongoliin byke emkinyydiin gol zorilgo man.

Kolkoosuudiig azakuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylke zorilgonuud tukai

(B. M. ulasiin kolkoos kolboonii darga nək. koriuuginii biçeg.

Əngərəsən 1931 ondo B.-M. Respyyblig dotoriin byke azalçan tariaaçan aradiin 71,4% kolkoos azalda elesen oroson baina. Basa kolkoosiin tarilgiin gazar bol 72%, iime bolkolo kolkoos azaltan bolbol soveed zasagiin gol tyçeg bolson boina. Kolkoosuudiigi bekizyylke talaar azal kədəlməri jabuulagdaza, odoo yjiin kolkoosiin gol majag bol kədəə azaliin arteeli bolson baina. 1930 ondo aldagdasan nuglaanuud gebel, komuuniigi ylemze saişaaka g. m. jabadaluud gol tedii zasagdasan baina.

Kerbee, 1930 ondo kədəə azaliin komuunada 77,7% ərkətə ail kamtarsan baibal, 1931 ondo tyynde 21,9% əldəsən kədəə azaliin arteelide 16% baibal odoo 61,4% bolson ba TOOZ ba TOOYS ta 6,5% baisanaa 16,9% bolson baina.

Ede bykii amzaltanuud bolbol namiin B.-M, emkiin kursadasan angiiin temecel dotoroo jabaza, kapitaliismiin ylegdelde ərgənəər dobtolon orosonii bolon baruun „zyynii" oportoniism ba tedentei ajadaldaka yzelyydtei eris tes temeceze çadasanii açaar oldoson azai.

Ede bygede too zergiin aça bolkolo, çanariin talaar maşa dutuu zyil mən bolnaa.

Kolkoosuudiigi aza akuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylsen keden dəngyyd

1931 onii dotor bykii olon kolkoosuudiigi aza akuin talaar bekizyylke tukai jabuulsan azal kədəlmərini ton sula ba muu baina.

Bykii kolkoosuudiin 70,9% ni yiledberiiin təsəbtei bolson gebe çigi ene təsəb bolbol jamar uçartaib gebel? olonki kolkoosuud tere təsəbiigi ogto keregelsen ygii karin əəriingəə sanasan josoor kədəlmərilədəg baisan baina.

Ene təsəbiigi zokiookodoo zybken alban biçegiin gazarta zokioogdood duusadag bolkoos bişe olon niitiin dunda ogto delgeryylsen ygii tiime tula ele təsəb bolbol gyiced negen ziliin dotor keregelegdeze bolko gyii bolono.

Olon kolkoosuudiin dunda jabuulza bykii kelceete azal bolbol zybken alba kuuliiin josoor erkilegdeze kelceete azaliin neriigi barimtalza ədəriin kələsə keregledeg baina.

Olonki kolkoosuudiin azaliin byridkelyyd ton muu baina. Kolkoosniguudiin azalta debteriigi gagcakan 80% olgoson baina. Kolkoosniguudiin kiize byteesen azalda ədəriigi tusbyri kolkoosto zybken 60% biçeze gyicedkedeg baisan baina.

Tereenees gadana olonki kolkoosuud kamtiin azaltanii azalta ədəriigi tedenii azaliin debterte zybken saradaa 1—3 udaa temdegledeg belei.

Kolkoosuudiin zokioon baiguulaka aza akuin baiguulaltiigi bekizyylke tukai ton jike kariuucalgatai kampaani gebel 1931 ondo kolkoosuudiin kubaarilke olzo aşagi toosozo kubaaka tukai ali olon aimaguudiin namiin emkinyyd jamar çigi tusatai zyil əgəsən ygii baina. yligerlebel: Alair, Ekired Bulgad ba Deede ydiin aimaguud janvaari sariin syyl boltolo raikolkoossojuusada ede todorkoilson azal kədəlməri jabuulka tukai tələələgçiigi əkə ygii namiin katuu zaabariigi dyrgesen ygii belei.

Niudargaçuudiin keledeg josoor açag kələsiigi tegşe kubaaka jabadal kamtiin azalçadiigi kyn amiin toogoor kangan əkə gol bodolgo ceceglen delgerze eneeni bol kolkoosto azaliin zuramiigi bekizyylke ba kelceete azaliigi kycezyylen delgeryylke jabadalda jamar çigi zergeer jabuulaagyi şuu. Kədəə zaaliin zer zebsegte, zədkəkii kycende ba maluudiigi kargalzaka g. m. jabadaliigi aşaglan kereglekedee ezegyi kandaka jabadal yrgelzeleseer baina.

Niudargaçuud əsədiingəə korolaliin kədəlməriigi keseelde ygii jabuulza baina. Tusbyriin kolkoosiin namiin yyriin angiiin niyde sokordoson dee rees zarim kolkoosuudta angiiin daisaduud şurgan orood mənəəçe ədər kyrtele kolkoosuudiin zergede suuritai baisaar, an meţe mal aduusiigi kidoko, azalgyi jabadal, zalkuu zabkai, maşiina zebseg ebdeke jabadaluudiigi yrgelzeleseer baina.

1931 onii kugacaanii yjede olon zergiin namiin aimagiin emkinyyd, kolkoosuudiigi aza akuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylke çukala jabuulgiigi martaad, kolkoos azaluudiigi baiguulka jabadaliigi kubkai kooson too proceentiin koinoos ergiyylen jabasan baina, BK (b) namiin TK-iin 31 onii aavguustiin 2 oos gargasan togtool dotoroo keleseni: namiin emkiner bolbol tariaaçadiigi kolkoosto elsyylkedee kamtiin azal baiguulka jabadaliigi kubkai kooson too proceentiin koinoos ergiyylke jabadalda jaazaçe orozo bolko ygiigi medeke ba kamtiin azal baiguulkiin talaar ilaltiigi oloson kədəlməriçədiigi ankaraldaa abaza, kolkoosuudiigi aza akuin ba emkidkelgiin ţalaar bekizyylke jabadalda kanduulkaar kycete kədəlməriiigi kəgzyylke" gesen togtooliin syyldeçe çukala dabçalta boloson ygii azai.

Kolkoosuudiigi arteeliiin majagaar bekizyylke jabadal bol təb çukala zorilgo mən.

Namiin emkiner bolbol, BK (b) namiin TK-iin 32 onii fivraali 4 əəs gargasan kolkoosuudiigi aza akuin ba emkidkelgiin talaar bekizyylke tukai togtooliigi kətəlbəri bolgon kamtiin azal baiguulgiin jabadalda baruunii praaktikatai ba „zyynii" gazuu, arteeliin majagaas komunnada alas karain garka zamda tylkigçedtei eris şuud temeceke josotoi. Arteeliiin majagta gyiced oroodyi, kelceete azal bol saja erkilze baisan şatadaa jabaza, mənəənii kamtiin azalçad bujuu əcegəldəriin əmçiiin azaltadiigi ţusagaar emkidken baiguulka jabadal kolo geegdeseu şuu. Arteeliiin majagiigi alas karaika zamda oroko jabadalni mənəə yjede bol kamtiin azaliin kədəlgəəniigi jikeken ajuumşagtai jabadalda oruulka mən bolno.

Ynees yle baran, kədəə azaliin arteeliigi komuunatai negedkeke sybegşelge torşolgo bolko arteeliigi komuunatai negedken kolbogduulka sybegçelgenyyd (Mukorşiber, Selenge,D.-Ydiin rajoon, Kori, Ekired-Bulgad ba busad) zergiin aimaguudta ceceglen delgerze baina. Ene keltegii sanaliigi eris şuud ygii bolgon nicuulka keregtei.

Baruunii „zyynii" dyreşelde katuu şeryyn cokilto əkə keregtei.

Kolkoosuudiigi bekizyylke zam ba niudargaçuudiin korololto jabadaliigi ygii kiike jabadal bolko kolkoosuudiigi ceberleke zorilgo bolbol, bolşoviiguudiin zan sanalda taaraka bykiile çukalaçalgataigaar tabigdasan, bykiile katuu çangaar dyyrgegdesen baika josotoi. Tiin ene zorilgiigi kycendeni oruulkiin kamta olon zergiin emkinyyd bol gargaza jaazaçi boloşo ygii sariuu gazuu jabadaliin zamda oroson azai. Niudargaçuudiigi ileryylze, tedeneriigi ygii bolgoko ba angiiin dyresees arilgan ceberleke jabadalda kamtiin azalçadiigi daişalan emkidkekiin orondo, tusbyriiin emkinyyd bol namiin zamda josotoi ajuumşagtai, kolkoosuudiigi talaar yldeke zamda oroko jabadal yzegdesen azai. Ene jabadal bol Mukarşiberte (kolkoosiigi taraan yldeke zerge), Kabaanskada, Alairta gyiced ceber baisan „zəbləltə Poolşo" gedeg k./a arteeliigi usadkasan Kabaanskada aimagiin emkinyyd taraan yldekeer kolkoosuudiigi sungasan zerge bolno.

Namiin emkinyyd bol „zyynii" gazuu jabadalda adli sariuu jabadaltai ebseşe ygiigeer kair nair ygii temeceke josotoi. Kolkoosuudaas angiin dyresete etegeediigi ceberlen usadkakada kolkoosuudta tusalalcaka ba bekizyylke, karin urida meteer kolkoosuudiigi taraan yldeze baika ygii keregtei. Tusbyriin aimagiin namiin emkinyyd ba komuniistanariin zygees kolkoosuudiigi ketertele saişaaka jabadalaar kolkoosiin baiguulaltiin urdaas eris temecelde zoriuulan angiiin daisadiin gariigi ujaagaas tailan çələələkiigi oroldono. „Ulaan gotol" komuuniigi ketertele saişaasan jabadal bol 1931 ondo urgaca kuriaaka yjede 50% urgaciigi geesen, traagtaruudiigi koroto sanaagaar ebden kədəlməriiin zagsaalaas gargaka, ulas təriin ba aza akuin çukala kemzeenyydiigi tələbləsən josoor ene gyicedkesen ede bykfi jabadaluudta tus komuuniigi kyrgezei. Niudargaçuud bol keden olon kolkoosuudta əəsədtəə bata beki uurkai bariza, ganca le tusbyriiin komuuniistanariigi bişe, karin bykeli namiin yyryydiigi əəriingəə nələəndə oruulsan jabadaluud („Aduuşa ylee", „Erdemiin kycen g. m. ba busad) kolkoosuudta yzegdesen azai.

Ede bygede bolbol, namiin yyryyd ba bykeli aimagiin namiin emkinyydees kolkoosuudiigi udaridan zoloodokoor yle baran, tedeneriigi niitiin çadal zergede ba kolkoos byriigi əəsədəə jamar zergiin çadaltai baisandani cəm surgaka josotoigi erine.

Agroteeknigte suralcaka, urgaciigi deeşelyylkiin tulada temeceke.

Syyliin cagiin şinzelkii ukaanii ilaltiin yndeseer manai nutag ba toskon byride bodoto socaliis azal baiguulkiin tulada, nam, komsomooliin ba kolkoosiin geşyyd byken bogonikon cagiin bolzorto agro-zooviteeknigte suralcaka josotoi.

Tyr surguulinuudiigi ərgənəər delgeryylze, eçeneer suraka əərəə suralcaka bolon kolkoos ba aimag rajooniiçi idebketenii dunda agroteeknigte suralcaka dəkerig emkidkeze olon niitiin bolbosorongii mergezelte kədəlməriçədiigi beledkeke ene zam karguin tusalamzaar keden zuunii yjees yrgelzelesen bydyylig karankii əbəgəd kəgşədiin kədəə azaliigi jabuulka arga baidaliigi ilan dabaza, syyliin cagiin gazar tariaalangiin erdem ukaanii ba teeknigiin yndeseer tomo socaliis kədəə azal bolgon baiguulza bidener kezeede çadana.

Urgaciigi deeşelyylkiin tula, komuniis, komsomool ba kamtiin azalça byken əəsədiingəə kədəlməriin gol çukala sanamzadaa abaza temecel yiledke josotoi. Agrominimyym ba mən tyyntei belen baisan agromaaksimyyniin baidaliin kolkoosiin yiledberide dyreşyylen abasanaar 1932 ondo urgaciigi 2-3 dakin deeşelyylze bolno. tarilgiin yresiigi kojor dakin arilgaka, karancagiigi ukiaaka, tarilgaa ţegşe tarika, kyresiigi saitar eldeke, eezelyylen tarika jabadaliigi kycendeni oruulka, tarilgiin gazariigi şibkeer ətəgzyylke, tarilgiin gazariigi cag cagţani usalka, paariigi sainaar beledkeke, urgaciigi cag cagtani ba cebereer kuriaaka jabadal ede bygede bolbol urgaciiggi deeşelyylkiin tula temeceldeke temecelde tusalka zebseg mən.

Mal azaliin probleemiigi şiidkeke tukai

1932-33 on bolbol namiin emkineriin, mal azaliin probleemiigi şiidkekiin tula, temeceke on bolko josotoi.

Zoovetninimyymiigi kolkoosiin mal azalda dyreşyylen jabuulka jabadal bolbol moziin, aimagiin ba kədəənii emkineriin ədər byriin zorilgo nimən bolko josotoi.

Kolkoos ba nam komsomooliin yyriin jabuulsan kədəlməriiin çanariigi cennekedee, kolkoosto maluudani dulaan bairaar, əbəsə soloomo şyysete kool ba ogoroodiin bujuu koncentrirovaalsan kooloor keçeneen kangagdasan, jaaza maluudaa kargalzadag, kamtiin azalçad, zaluu maluudiigi, jaaza sakin kamagaalkiin tula, maluudiin subairaka jabadaliigi əcəədkəkiin tula ba maliin kaluun takal əbəçəntei kerzerge temecedeg, maluudiin too ţolgoini ţoogiin ba çanariin ţalaar kerzerge əsəzə baisanaas doldiidoko bolno.

Kolkoosiin ed tavaariin feermiigi bekizyylkiin jabadaliigi namiin yyriin gol ankaralda tabika ba, kolkoosiin ed ţavaariin feerme bol ed tavaariin mal azaliigi bodoto əskəgçə ba edelegçe bolko josotoi. Ene feerme bol sain syynii ba makanii maluudaar, sain koni ba gakai too tolgoigoor dyyren kangagdasan baika josotoi.

Kolkoosiin azal emkidkeke jabadal bol çukala zorilgo mən

Kolkoosiin brigaad bol—yiledberiiin ekin tyryyçiin yyr bolko bəgəəd, eneni yiledberiiin froontiin, tyynii emkidkelgiin ilaltiigi şiidkene, namiin yyr bol tyyniigi bekizyylke ba brigadiiriigi sungan olko jabadalda çukala ankaralaa ţabika josotoi.

Kerbee bolkoor taaramzatai baibal bykii azalta zil dotor brigaadiigi tusagaar yiledberiiin tasagta bekidkeze tyynde çukala keregləgdəke toonii yiledberiiin zebseg ba keregsəlyydiigi əkə, tus brigaadiigi kədəlmərniingəə çanar ba ţoogi kariuucakiigi ujalgalka arga teeknigiin kemzeenyydiigi kereglekiin tula, ezegyigeer kədəə azaliin zer zebsegiigi ba zədkəkii kyceniigi aşaglaka jabadaliigi dyyrenee usadkakiin tula temeceke ba ene kereglədeke bykii zyilyydtə kolbogdaulan bykii azalta ziliin kugacaa dotor brigaadiin kiisen kədəlməriigi cennene. Kolkoosto niudargaçuudiin keledeg josoor kələsə aşagiigi tegşe kubaaka jabadal kədməriəəs tərgedke ba zalkuu jabadaliigi ygii bolgon usadkakadaa ganca la yiledberiiin bykii salbarinuudta kelceete azaliigi kycendeni oruulsanaas bolno. Toonii; çanariin ba kolkoosiin geşyyd tosbyriiin kədəlmərisə dyyrgeke bolzoriin ţoocootoigoor byridkegden cennegdesen azalta ədər ene bol—kolkoosiin yiledberide kamţiin azalçadiin kyçee gargaza kiisen azaliin kemzyyr mən.

Kolkoosiin geşyydiin kədəlmərilezə olson olziigi Bargazanii aimagta kiisen josoor məngəər bodozo olgoko jabadaliigi byriməsən usadkaka josotoi.

Kolkoosuudiin namiin yyr bolbol azalta ədəriigi yrigdyylke ba zadaruulka bolon arsar ilyy zaralga ba gargaşa gargaka jabadalţai eris şuud temeceke josotoi. Alban kaagçad pravlieeniiin geşyydiin azalţa ədər bujuu məngəər olgoko zaralgiigi byke olziin 23%—aas keţerke ygii baika josotoi. Kolkoosiin alban kaagçad geze Ulaan nilkai mete keterkei oloor pravlieeniigi sungaza ilyy zaralga gargakiigi kizaarlaka josotoi.

kolkoosuudaas gaduur garça kədəlmərileke jabadaliigi təsəbiin josoor gyicedkeke josotoi.

Manai ulasiin dunda kemzee ygii jikeer kəgzəzə bykii yiledberiiin gazaruudta keden təmən saja şine kədəlməriçəd kereglegdeke tula edeniigi kolkoosuud kangana.

kolkoosuud ba aza akuin emkinyyd bolbol əər koorondoo karilcan tusalalcaka niigem zuramiin geree batalka jositoi. Yiledberi sangiin təsəbiigi gyicedkeke jabadadalda usaldal tasaldal uçaruulka jabadaliigi kolkoosiin talaas ugta baika joso ygii. Mən tereçelen kolkoosuudtai geree batalsan yiledberiiin gazaruud bolbol mən deere durasasan josoor kolkoosuudiin yiledberi sangiin təsəb gyicedkeke jabadalda karilcan tusa kyregelceke josotoi baina.

Iime baidalaas kinaza yzebel manai Buriaad nutagta kolkoos ba yiledberiiin gazar kojoriin koorondo ene mete karilcan koorondoo tusalalcadag jabadal ugta baika ygii baina, yynii çadabal darii emkidkebel tusatai baina.

Kolkoosuudiigi şineer udaridaka.

Kolkoosuudiin udaridalgiigi urid mete kooson komaando bolgoko ygiigi bodozo tedenii ədər byriiin kədəlməriiigi cag yigelze bejeeree orolcon zoloodoko bolgoko. josotoi kolkoosuudiin yiledberi sangiin təsəbiin kinaza gyicedkekeni bolbol baicaaka jabadal bolno. Mən ene təsəbiigi gyicedkyylkiin tələə dyreşel bykii tusalamza olgoko josotoi,

Buriaad mongol ulasiin namiin emkinyyd alibaa angiiin oportunistanartai mən angiiin daisadtai namiin təb koroon ba kizagaarii namiin komiteed Buriaad mongoliin moziin namiin koroonii zaabari ba udaridalgaar kolkoosuudiin aza akuin zokioon baiguulka azaliigi bekizyylze çadana.

Dutuu dundajaa zasana ygii.

Agiin aimagiin pooştiin tasagiin alban kaagçad əəsədiin dutuu dundiigi ogto zasana ygii.

Enyynees urida keden udaa B.M ynenii niuurta dutuu dundiigaa zasana ygii geze tolilogdoson baina.

Odoo karaad yzebel ton sula jabaza baina. koito Aga ba tabtaanai oçoko sonin biçegyyd ba eldeb çukala biçegyyd ygii bolkoni maşa olon yzegdene.

tus pooştiin tasagiin kədəlməriiigi zasakiin tula deerees nege çigi zaabari əgtədəg ygii ba dundaa baricaa ygii baina.

Enyyn derees eldeb çukala jabuulganuudta jekeken saatal uçaradag baina. Iimiin tula zokiko gazaraas tus alban kaagçadta katuu kemzee abka keregtee!

Bolşoviigço negen

Soninii erkilegçe C. Dondobiin.

ZARLAL

Ene onii Maartiin 12 ədər Deede—Yde kotodo Buriaad ulasiin kolkoosçon bysegyiçyydiin anka dugaar kural bolkoor zarlagdaba.

ZƏBLƏKƏ ZYILYYD:

1. Namiin 17 dugaar kuraliin byridkel tukai (nək. Dorziin iledkel).
2. 1932 onii niurta socaliis josonii mal azal kegzyyleke jabadalda azal keregiin zorilgonuud tukai (nək. Çemediin iledkel).

NEMELTE ILEDKELYYD:

a). Kolkoosuudta ekeneriin azal kerkin emkidkeke tukai (Burkolkoossojuuziin iledkel.)

b). Kolkoosuudiigi aza—baidal ba gegeerel bolbosoraliin talaar kargalzaka takai (Gegeeryyleke ba eryyliigi kamagaalaka aradiin komisaaruudiin iledkelyyd).

BK(b) Namiin M.K.-iin emegteeçyydiin keltes.

B.-[illegible] 675 Бурлит № 444 тираж 3150